

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/113/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120202309
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1120202309.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej, v spore žalobcu: L. Z. - P. D. L., F. U. P. L. XX, P., C.: XXXXXXXX, zastúpenému Mgr. Ernestom Vokálom, advokátom, Hlavná 61, Prešov, proti žalovanému: KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, o zaplatenie 1.348,37 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 7. júna 2021, č.k. 16C/7/2020-116, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 1.348,37 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % odo dňa 25.01.2017 do zaplatenia. Skutkové zistenia nadobudnuté vykonaným dokazovaním po právnej stránke posúdil podľa § 101, § 106 ods. 1, 2, § 122 ods. 2, § 427 ods. 1, 2, § 428, § 442 ods. 1, § 822, § 823 Občianskeho zákonníka a § 11 ods. 6, 7, § 15 ods. 1, 2 zákona 381/2001 Z. z. povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "ZoPZP") a dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť pre dôvodnosť žalovaným vznesenej námietky premlčania. Taktiež dospel k záveru, že žaloba žalobcu na náhradu škody titulom zaplatenia náhrady nákladov na opravu poškodeného motorového vozidla nie je dôvodná. Konštatoval, že medzi stranami nebol sporný právny základ žalobcom uplatneného nároku. Žalovaný nesporel, že došlo ku škodovej udalosti dňa 24.01.2017 a zavinil ju vodič motorového vozidla s evidenčným číslom P., ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného. Žalovaný však sporel rozsah poškodenia tvrdiac, že ku škodovej udalosti nemohlo dôjsť žalobcom deklaroványm spôsobom a v uvádzanom rozsahu. Uviedol, že základným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie, ktoré sa prezumuje. Žalovaný ako poisťovateľ motorového vozidla, v dôsledku prevádzky ktorého škoda vznikla, zodpovedá za škodu spôsobenú poškodenému - žalobcovi podľa § 15 ods. 1 ZoPZP. Prevádzkovateľ vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného, zodpovedá za škodu v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka. Ide o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom predpokladom vzniku zodpovednosti podľa uvedeného ustanovenia je udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, vznik škody a príčinná súvislosť medzi udalosťou a vznikom škody. Škoda predstavuje ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná peniazmi. Žalobcom uplatnená náhrada škody v prejednávanej veci vo výške 1.348,37 eur predstavuje sumu, ktorá žalobcovi vznikla opravou poškodených častí motorového vozidla, ktorých poškodenie malo vzniknúť pri škodovej udalosti dňa 24.01.2017. Žalobca si uplatnil náhradu nákladov, ktoré boli vyúčtované opravcom poškodeného

motorového vozidla žalobcu, spoločnosťou PK AUTO s.r.o. faktúrou č. XXXXXXXXXX zo dňa 01.03.2017. Vzhľadom na žalovaným včas vznesenú námietku premlčania v rámci vyjadrenia k žalobe, dospel súd prvej inštancie k záveru, že vo veci uplynula objektívna premlčacia lehota podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako aj subjektívna premlčacia lehota podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je viazaný na vznik udalosti, z ktorej vznikla škoda. V prejednávanej veci objektívna premlčacia doba tri roky začala plynúť dňom 24.01.2017, teda dňom, kedy došlo k škodovej udalosti a uplynula dňom 24.01.2020 (piatok). Žalobca si nárok na zaplatenie náhrady škody voči žalovanému uplatnil žalobou doručenou súdu dňa 27.01.2020, teda po márnom uplynutí zákonom stanovenej premlčacej lehoty. Vo vzťahu k subjektívnej premlčacej lehote poukázal na to, že v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom kto za ňu zodpovedá. Žalobca sa preukázateľne už v deň vzniku škodovej udalosti dozvedel kto za vzniknutú škodovú udalosť zodpovedá. Poškodené motorové vozidlo žalobcu bolo opravené a za opravu bola dňa 01.03.2017 jeho opravcom vystavená faktúra č. XXXXXXXXXX. Žalobca sa teda o výške škody dozvedel dňa 01.03.2017. Premlčacia lehota začala plynúť dňom 01.03.2017 a uplynula dňom 01.03.2019, t.j. po uplynutí dvoch rokov. Podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, prípadne koniec lehoty na jeho posledný deň. Žalobca si nárok na zaplatenie náhrady škody voči žalovanému uplatnil žalobou doručenou súdu dňa 27.01.2020, teda po márnom uplynutí zákonom stanovenej premlčacej lehoty. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že nárok nie je premlčaný s prihliadnutím na ustanovenie § 104 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že toto ustanovenie nie je v súvislosti s uplatneným nárokom žalobcu relevantné, keďže sa týka premlčania pri právach z poistenia. Žalobcom uplatnený nárok však nie je nárokom na vyplatenie poisťného plnenia na základe poisťného vzťahu strán sporu (žalobcu a žalovaného). Predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody podľa ZoPZP, teda nárok voči zákonnému zmluvnému poisťovateľovi subjektu, ktorý zavinil vznik škodovej udalosti. Poistný vzťah bol medzi žalovaným ako zákonným zmluvným poisťovateľom a škodcom a nie medzi žalobcom ako poškodeným a žalovaným. Vo veci nejde o právo na plnenie z poistenia - nejde o poisťné plnenie, uplatnenie nároku vzniknutého z poistenia žalobcu, ktorý by vychádzal z poisťného vzťahu medzi stranami sporu, teda z poisťnej zmluvy, ktorú by žalobca ako poistený uzatvoril so žalovaným. Premlčanie uplatneného nároku tak nie je možné posudzovať podľa § 104 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie následne tiež vecne preskúmaval uplatnený nárok žalobcu a dospel k záveru, že ho žalobca nepreukázal. Poukázal na to, že žalovaný sporoval rozsah poškodenia motorového vozidla žalobcu, ktoré malo vzniknúť pri škodovej udalosti zavinenej motorovým vozidlom s povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu pri jeho prevádzke uzavretým u žalovaného a tvrdil, že podľa priloženej fotodokumentácie poškodenia vozidla žalobcu EVČ: P. (vozidlo Opel Corsa) a porovnávacou obhliadkou vozidla škodcu EVČ: P. (vozidlo Mitsubishi Pajero) bolo zistené, že k uvedenej škodovej udalosti nemohlo dôjsť takým spôsobom a v uvádzanom rozsahu, ako žalobca popisuje v uplatnení nároku na náhradu škody. Poškodenia na vozidlách vzájomne nezodpovedajú výškovo a rozsahovo a je technicky nemožné, aby vozidlo škodcu spôsobilo deklarované poškodenia. Žalobca sa k tvrdeniu žalovaného nijakým spôsobom nevyjadril a v konaní spornú skutočnosť, deklarovaný rozsah poškodení na jeho motorovom vozidle, ktoré mali byť spôsobené vozidlom škodcu pri predmetnej škodovej udalosti, nepreukázal. Žalovaný predložil stanovisko pracovníka Slovexperta s.r.o., ktorý posudzoval možnosť vzniku poškodenia na vozidle žalobcu v súvislosti so škodovou udalosťou a ktorý dospel k záveru, že poškodenie nemohlo byť spôsobené motorovým vozidlom škodcu, keďže stopy po kontakte a rozsah poškodenia nie je možné vzájomne priradiť výškou a ani rozsahom, pričom na prednej časti poškodeného vozidla sa nachádzajú dva druhy poškodení. Žalobca predložil kópiu čestného prehlásenia U.. M. E., vodičky motorového vozidla Mitsubishi Pajero, W.: P., vozidla škodcu, v ktorom menovaná uviedla, že dňa 24.01.2017 pri cúvaní spôsobila škodu stojacemu vozidlu Opel Corsa. Po náraze zadnou časťou vozidla Mitsubishi Pajero do vozidla žalobcu (Opel Corsa) vizuálne zistila, že došlo k poškodeniu prednej časti stojaceho vozidla žalobcu. Súd prvej inštancie uviedol, že tvrdenie menovanej v čestnom prehlásení však nepreukazuje deklarovaný rozsah poškodenia vozidla žalobcu, nepreukazuje, že oprava vozidla žalobcu a za jej vykonanie vyúčtovaných nákladov bola vykonaná v rozsahu poškodení preukázateľne vzniknutých pri škodovej udalosti dňa 24.01.2017. Súd prvej inštancie taktiež poukázal na skutočnosť, že žalobca ani nepreukázal zaplatenie opravcom vystavenej faktúry za opravu tvrdených poškodení motorového vozidla. Žalobca predložil faktúru na sumu 1.348,37 eur, vystavenú za opravu motorového vozidla, ale doklad o úhrade fakturovanej sumy za opravu poškodeného motorového vozidla nepredložil. Žalobca teda v konaní ani nepreukázal vznik škody, nepreukázal, že ku škode v jeho

majetkovej sfére došlo, o akú sumu došlo k zmenšeniu jeho majetku v dôsledku vykonanej opravy poškodeného motorového vozidla. Dôkazné bremeno na preukázanie vzniku skutočnej škody a jej výške má žalobca. Žalobca nepreukázal, že v súvislosti s opravou poškodeného motorového vozidla boli vynaložené náklady a na vykonanie dokazovania na preukázanie tejto skutočnosti ani neodkázal. Žalobca nepreukázal vznik škody, ktorá mu mala vzniknúť uskutočnením opravy vozidla, nepreukázal o akú sumu sa jeho majetok zmenšil. Ak žalobcom neboli vynaložené náklady na opravu poškodeného motorového vozidla, nie je možné priznať uplatnený nárok na náhradu škody za opravu poškodeného motorového vozidla, keďže náklady na jeho opravu žalobcom reálne vynaložené neboli. Súd prvej inštancie sa osobitne venoval aj otázke splnenia príčinnej súvislosti medzi vznikom škody - v prípade zaplatenia faktúry vystavenej za opravu motorového vozidla a škodovou udalosťou, ku ktorej došlo dňa 24.01.2017, ako tretej podmienky pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody. Konštatoval, že žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi vznikom škody v prípade zaplatenia faktúry vystavenej za opravu motorového vozidla a škodovou udalosťou. Žalovaný rozsah poškodenia na motorovom vozidle žalobcu deklarovanej žalobcom, a teda rozsah opravy týchto poškodení namietal. Žalobca k tejto spornej skutočnosti, k preukázaniu deklarovovaných poškodení na jeho vozidle a k skutkovým tvrdeniam žalovaného sa nijakým spôsobom nevyjadril a nepreukázal, že poškodenia na jeho vozidle, ktoré boli predmetom opravy v servise, vznikli a priamo súvisia so škodovou udalosťou. Žalobca teda nepreukázal, že poškodenia na jeho vozidle, v dôsledku ktorých bola vykonaná oprava vozidla a vyfakturovaná suma 1.348,37 eur, boli spôsobené prevádzkou poisteného motorového vozidla u žalovaného a že tieto poškodenia vznikli v príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla škodcu. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "C.s.p.") tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote žalobca odvolanie, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dôvodil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g/ C.s.p) a súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p). Súdu prvej inštancie vytýkal nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR p. zn. 4 Cdo 171/2005 všeobecne poukázal na požiadavku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie o premlčaní žalovaného nároku a osobitne poukázal na časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorými súd prvej inštancie zdôvodnil svoje závery o uplynutí objektívnej premlčacej doby ako aj uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Poukázal tiež na to, že súd prvej inštancie sa nestotožnil s jeho tvrdením, že nárok nie je premlčaný s prihliadnutím na § 104 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žaloba bola podaná elektronickými prostriedkami dňa 24.01.2020 a nie 27.01.2020 ako sa uvádza v napadnutom rozsudku, čo jednoznačne vyplýva zo súdneho spisu. Poukázal na § 121 ods. 5 C.s.p. a komentár (Stevček. M., Ficová, 5., Baricová, J., Mesárkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 432) tohto ustanovenia o zachovaní procesnej lehoty, z ktorých podľa neho jednoznačne vyplýva, že žalobu podal v objektívnej lehote 3 rokov v zmysle § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že aj napriek tomu naďalej zotrúva na tom, že žalobný návrh nie je premlčaný a na potvrdenie jeho právneho názoru poukázal na rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16Co/4/2019, ktorý uvádza: "Okresný súd zdôraznil, že osobitným predpisom, ktorý upravuje priamy nárok poškodeného proti poisťiteľovi na plnenie z poistenia zo zodpovednosti za škodu poisteného, je upravený v § 15 ZoPZP, ktorý pod poznámkou 20 odkazuje na § 823 Občianskeho zákonníka. Právo poisteného z poistenia zodpovednosti za škodu, aby za neho žalovaný nahradil škodu žalobcovi vyplýva z § 4 ods. 2 písm. b/ ZoPZP v spojení s § 24 ods. 3 tohto zákona. V § 4 ods. 4 tohto zákona sa plnenie, ktoré poisťovateľ za poisteného poskytuje poškodenému, označuje ako poistné plnenie. Z uvedeného preto okresný súd vyvodil záver, že plnenie poskytované poisťovateľom poškodenému je poistným plnením, vo vzťahu ku ktorému pri posudzovaní plynutia premlčacej doby je potrebné aplikovať aj § 104 Občianskeho zákonníka a súčasne aj § 106 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 104 Občianskeho zákonníka podľa názoru okresného súdu upravuje začiatok plynutia premlčacej doby, ktorej dĺžku upravuje § 106 Občianskeho zákonníka. Náhrada škody poškodenému za škodcu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je plnením z poistenia, niet preto dôvodu, aby sa začiatok plynutia premlčacej doby rovnako, ako pri iných plneniach z poistenia neposunul na rok po poistnej udalosti. V tejto súvislosti okresný súd poukázal navyše aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/113/2006 zo dňa 12.12.2007

uverejnený pod č. 93/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisk. Na základe vyššie uvedeného, ak v danom prípade ku škode na vozidle žalobcu došlo dňa 28.01.2015 (poistná udalosť) a podľa § 104 Občianskeho zákonníka počiatok plynutia premlčacej doby je určený až na rok po poistnej udalosti, čo je 28.01.2016 a žaloba bola na okresný súd proti žalovanému podaná dňa 27.11.2017, potom podľa okresného súdu neuplynula subjektívna, ani objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu ustanovená v § 106 Občianskeho zákonníka. Okresný súd dospel k záveru, že vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného nie je dôvodná." Žalobca taktiež v odvolaní namietal záver súdu prvej inštancie o nedôvodnosti žalovaného nároku. Uviedol, že tvrdenia súdu prvej inštancie o tom, že nepreukázal uplatnený nárok sú v rozpore so skutkovým stavom, keďže súčasťou súdneho spisu je aj pokladničný blok o zaplatení faktúry FA č. 315170350, z ktorého je nepochybné, že uhradil opravcom vystavenú faktúru za opravu poškodení motorového vozidla. Mal za to, že z listinných dôkazov je jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi škodovou udalosťou a vznikom škody. Dal opätovne do pozornosti čestné prehlásenie p. E. o spôsobení škody.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu zotrval na svojich predchádzajúcich právnych tvrdeniach, opätovne poukázal na § 15 ods. 2 ZoPZP a § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, tiež na to, že k škodovej udalosti došlo dňa 24.01.2017 a faktúra č. XXXXXXXXX bola vystavená 01.03.2017, v konaní vzniesol námietku premlčania a nárok žalobcu považuje za premlčaný z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby. Bez ohľadu na vznesenie námietky premlčania opätovne poukázal na odborné stanovisko C.. I. V. týkajúce sa posúdenia možnosti vzniku škodovej udalosti. Tiež uviedol, že zastáva názor, že si splnil povinnosť v zmysle § 11 ods. 6 písm. b/ ZoPZP, a teda sa nemohol dostať do omeškania s úhradou poistného plnenia a zastáva názor, že pri likvidácii predmetnej škodovej udalosti postupoval správne a v súlade s platnou právnou úpravou. Poukázal aj na § 15 ods. 1 a § 4 ods. 3 ZoPZP, ako aj na to, že z poistenia zodpovednosti má ako poisťovateľ povinnosť nahradiť za poisteného nárok poškodeného na náhradu škody, ak tento bol voči poistenému škodcovi uplatnený a preukázaný pokiaľ ide o jeho rozsah. Náhrada škody poisťovateľa za poisteného formou poistného plnenia u poistenia zodpovednosti je viazaná na splnenie základných predpokladov, ktorými sú a/ existencia zodpovednosti poisteného za škodu poškodenému, b/ oznámenie poistnej udalosti poisteným poisťovateľovi a c/ uplatnenie a preukázanie nárokov na náhradu škody poškodeným. Vzhľadom na uvedené mal za to, že nárok žalobcu je premlčaný a nie je preukázaný čo do dôvodu ani rozsahu a z uvedených dôvodov ho považuje za nedôvodný.

4. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

5. V preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie správne zaoberal v prvom rade predbežnou otázkou premlčania žalovaného nároku na základe žalovaným včas vznesenej námietky, náležite tomu zameral dokazovanie na zistenie všetkých potrebných skutočností týkajúcich sa posúdenia príslušnej premlčacej lehoty a jej plynutia, toto vykonal v dostatočnom rozsahu a dospel k správne záveru o premlčaní predmetného nároku.

6. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého právo nezaniká, ale sa len oslabuje tým, že v prípade vznesenia námietky premlčania, zaniká jeho súdna vymáhateľnosť, pretože súd musí prihliadnuť na dôvodne vznesenú námietku premlčania a nemôže už veriteľovi premlčané právo priznať. Jeho úprava vychádza z potreby zvýšenia právnej istoty v právnych vzťahoch. Základným účelom inštitútu premlčania je tak pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby včas pristupovali k uplatňovaniu si svojich subjektívnych práv a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po neobmedzenú dobu nútené splniť si svoje povinnosti, a aby im bola zabezpečená ochrana v prípade oslabenia ich dôkaznej povinnosti v prípadnom súdnom konaní so značným časovým odstupom. Inštitút premlčania takto, v súlade so zásadou právnej istoty a všeobecnou požiadavkou sledovať si potrebu ochrany svojich ohrozených a porušených práv, zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam.

7. Predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody (na motorovom vozidle vo výške vykonanej opravy jeho poškodených častí), ku ktorej došlo pri škodovej udalosti dňa 24.01.2017 spôsobenej škodcom (inou fyzickou osobou) prevádzkou jeho motorového vozidla. Žalobca svoj nárok na náhradu škody uplatnil ako tzv. priamy nárok v zmysle 15 ods. 1 ZoPZP proti poisťovateľovi (poisťovní), s ktorým mal škodca uzatvorenú poistnú zmluvu na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP.

8. V povinnom zmluvnom poistení platí zásada, že poškodený môže náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať buď od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa (priamy nárok), pričom sa na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi vzťahuje rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku voči škodcovi. Poisťovateľ má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.08.2014, sp. zn. 2MCdo/9/2013).

9. Právo poškodeného na uspokojenie jeho nároku na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (action directe), s ktorým škodca uzavrel poistnú zmluvu, je z tohto dôvodu najvyššou formou ochrany poškodeného. Poškodený nemusí požadovať náhradu škody najskôr od škodcu, môže ho "obísť" a domáhať sa (aj žalobou podanou v občianskom súdnom konaní) náhrady škody priamo proti poisťovateľovi, je však povinný preukázať svoj nárok, t.j. všetko to, čo by inak bolo povinnosťou poisteného: škodu (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.), vznik poistnej udalosti (§ 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka), príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a vznikom škody (§ 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z.z.), ako aj skutočnosť, že k škode došlo v čase trvania poistenia (§ 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z.). (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.10.2013, sp. zn. 3Cdo/256/2012)

10. Súd prvej inštancie na posúdenie premlčania správne aplikoval ustanovenia § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka stanovujúce kombináciu subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty. Ich použitie v prejednávanej veci vyplýva nielen zo samotnej povahy uplatňovaného nároku na náhradu škody, ale je tiež priamo dané špeciálnym ust. § 15 ods. 2 ZoPZP, ktoré rieši režim premlčania špecificky pri tomto konkrétnom type nároku. Určuje, že "na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila" a v poznámke 22) k danému ustanoveniu výslovne odkazuje na použitie § 106 Občianskeho zákonníka.

11. Žalobca v odvolaní, ako aj v konaní pred súdom prvej inštancie, namietal, že jeho nárok nie je premlčaný a argumentoval (jednak) potrebou aplikácie § 104 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého "pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti".

12. Odvolací súd považuje použitie § 104 Občianskeho zákonníka v danom prípade za neprípustné. Úprava premlčania podľa uvedeného ustanovenia je v rozpore s príslušnou úpravou podľa § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a teda aj § 15 ods. 1, 2 ZoPZP a nezodpovedá samotnému základu žalovaného nároku. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikácie § 104 Občianskeho zákonníka, ktorý založil na správnom posúdení povahy uplatňovaného nároku. Súd prvej inštancie náležite poukázal na rozhodujúcu skutočnosť, že predmetom sporu nie je nárok poisteného na poskytnutie poistného plnenia, pričom medzi stranami sporu ani žiaden poistný vzťah nevznikol. Ako už bolo uvedené vyššie, požadované peňažné plnenie predstavuje náhradu spôsobenej škody (tzv. skutočná škoda) a žalovaný (pasívne legitimovaný v zmysle § 15 ods. 1 ZoPZP) v tomto konaní fakticky vystupuje namiesto škodcu ako zodpovedného subjektu - v jeho právnom postavení. Predmetný nárok na náhradu škody nemožno nesprávne stotožňovať a zamieňať s plnením na základe poistnej zmluvy (poistné plnenie).

13. V preskúmvanej veci odvolací súd nepovažuje za správnu žalobcom poukazovanú aplikáciu § 104 Občianskeho zákonníka, na základe ktorej by malo dochádzať k posunu začiatku plynutia premlčacích lehôt podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd poukazuje na to, že § 104 Občianskeho zákonníka určuje plynutie premlčacej lehoty špecificky pre nároky poisteného na poskytnutie poistného plnenia, kde sa (z dôvodu absencie osobitnej úpravy premlčacej lehoty) posun začiatku plynutia premlčanej lehoty aplikuje na všeobecnú 3-ročnú premlčaciu lehotu (§ 101 Občianskeho zákonníka). Naproti tomu, súdom prvej inštancie správne identifikovaný a aplikovaný režim premlčania v § 106 ods. 1 aj 2 Občianskeho zákonníka obsahuje osobitnú komplexnú úpravu s rozdielnou dĺžkou premlčacích lehôt ako aj momentom začiatku ich plynutia. Pokiaľ sa teda žalobca odvolával na záver všeobecného súdu (rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 30.01.2020, sp. zn. 16Co/4/2019), ktorý považoval za správne na posúdenie premlčania nároku v zmysle § 15 ZoPZP aplikovať režim kombinujúci právne úpravy premlčania podľa § 104 (moment začiatku plynutia) a § 106 Občianskeho zákonníka (dĺžka premlčacích lehôt), konajúci odvolací súd sa s takýmto záverom nestotožnil. Takéto posúdenie premlčania žalovaného nároku v prejednávanej veci je podľa jeho názoru vnútorne rozporné - nezodpovedajúce samostatnému charakteru úprav premlčania podľa § 104 a § 106 viažucich sa na rozdielny typ nárokov, tiež nesúladne povahe uplatňovaného nároku na náhradu škody, ako aj priamo priechiace sa úprave jeho právneho základu v § 15 ods. 1 a 2 ZoPZP, a teda nesprávne. Odvolací súd dáva do pozornosti, že nie je viazaný rozdielnym právnym názorom Krajského súdu Banská Bystrica v jeho veci sp. zn. 16Co/4/2019 ani ním preskúmvaného názoru súdu prvej inštancie a tieto nie sú preňho nijakým spôsobom záväzné. Poukazuje tiež na to, že v odkazovanej právnej veci sp. zn. 2MCdo/9/2013 Najvyšší súd SR neriešil predmetnú otázku aplikácie § 104 Občianskeho zákonníka.

Za daných skutkových okolností sporu o náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (vedenom zároveň proti poisťovateľovi ako aj škodcovi) najvyšší súd vo veci sp. zn. 2MCdo/9/2013 dospel k záveru, že začatie plynutia premlčacej lehoty (podľa § 106 Občianskeho zákonníka) sa u žalovaných posudzuje osobitne. Nesúhlasil tak s názorom, že ak bol nárok žalobcu včas uplatnený u poisťiteľa je potrebné ho považovať za včas uplatnený aj u samotného škodcu a konštatoval správnosť posúdenia premlčania nároku voči škodcovi. Odvolací súd tiež dopĺňa, že ani odkazovaný záver Najvyššieho súdu ČR vo veci sp. zn. 25Cdo/113/2006 nemá v preskúmvanej veci relevanciu, keďže nezodpovedná osobitostiam príslušnej (slovenskej) aktuálnej právnej úpravy.

14. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

15. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

16. Pri právach na náhradu škody ustanovuje Občiansky zákonník premlčaciu dobu v § 106, a to kratšiu subjektívnu (ods. 1) a dlhšiu objektívnu (ods. 2). Ich začiatok je upravený odlišne. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Napríklad ak odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynie čas uvedený v ustanovení § 106 ods. 1 a škodca v súdnom konaní vznesie námietku premlčania, právo sa premlčalo, aj keď ide o škodu spôsobenú úmyselne. Neprichádza tu už do úvahy objektívna desaťročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 106 ods. 2. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Občiansky zákonník v citovanom ustanovení viaže premlčanie práva uplynutím subjektívnej dvojiročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného: a) o škode (nie iba o protiprávnom úkone, či o škodnej udalosti) ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde; okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním; b) o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, t. j. o zodpovedajúcom subjekte. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby môže byť teda rozdielny vo vzťahu k vedomosti poškodeného o škodcovi a k jeho vedomosti o škode. (Najvyšší súd SR, sp. zn. 1 Cdo 82/2009)

17. Ustanovenie § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovuje objektívnu časovú hranicu, ktorú premlčacia doba nesmie prekročiť (objektívna premlčacia doba). Po jej uplynutí sa právo na náhradu škody premlčí vždy, aj keď dosiaľ neuplynula ešte subjektívna premlčacia doba.

18. Na uplynutie objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemá vplyv subjektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. To však neplatí pri škode spôsobenej na zdraví (§ 106 ods. 2 in fine). Nesprávny je teda názor, že objektívna premlčacia doba sa predlžuje o subjektívnu premlčaciu dobu, ak začiatok subjektívnej premlčacej doby spadá ešte do plynutia objektívnej premlčacej doby (napr. ak sa poškodený o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, dozvie pred skončením objektívnej premlčacej doby). (R 40/1979)

19. Pri práve na náhradu škody je teda stanovená dvojité kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Ich začiatok je stanovený samostatne; kým objektívna premlčacia doba plynie od tzv. škodovej udalosti, subjektívna plynie odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o vzniknutej škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Sú od seba nezávislé čo do svojho priebehu, jeho začiatku i konca, a ak skončí priebeh jednej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej doby platí zásada, že lehota so subjektívne stanoveným začiatkom nemôže skončiť neskôr ako lehota s objektívne určeným začiatkom, ale môže skončiť najneskoršie s ňou. Objektívna premlčacia doba týmto spôsobom konzumuje subjektívnu premlčaciu dobu, ktoré uplynie najneskoršie spolu s objektívnou premlčacou dobou.

20. Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci pri posúdení námietky premlčania nielenže správne vychádzal z § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, stanovujúcim subjektívnu a objektívnu premlčaciu lehotu, ale tieto tiež náležite a zodpovedajúco konkrétnym skutkovým okolnostiam aplikoval a dospel k správne záveru o premlčaní žalovaného nároku, zohľadňujúc ich vzájomný vzťah a nezávislosť ich plynutia. Osobitne odôvodnil oba svoje správne závery v tom, že vo veci došlo k uplynutiu subjektívnej (odsek 14.2. odôvodnenia) ako aj objektívnej (odsek 14.1. odôvodnenia) premlčacej lehoty, ktoré by už samostatne viedli k právnemu záveru o premlčaní žalovaného nároku, svoje závery ako aj postup zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysvetlil.

21. Žalobca v odvolaní napadol len záver súdu prvej inštancie o tom, že vo veci došlo k uplynutiu objektívnej premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka a záver súdu o uplynutí subjektívnej lehoty v zmysle § 106 ods. 1 nijakým spôsobom nenamietal. Keďže na právny záver o premlčaní nároku postačovalo uplynutie ktorejkoľvek z uvedených lehôt, daná odvolacia námietka žalobcu nebola spôsobilá spochybniť jeho správnosť.

22. Napriek uvedenému sa odvolací súd uvedenou námietkou týkajúcou sa uplynutia objektívnej premlčacej lehoty zaoberal a považuje ju za nedôvodnú. Súdu prvej inštancie žalobca konkrétne vytýkal, že vychádzal z nesprávneho určenia dňa podania žaloby 27.01.2020, keď svoju žalobu podal ešte posledný deň lehoty (aj v zmysle napadnutého rozsudku) 24.01.2020. Odvolací súd poukazuje na to, že z obsahu spisu vyplýva (doručenka na č.l. 18), že žaloba bola súdu prvej inštancie doručená až dňa 25.01.2020, teda po uplynutí tejto lehoty. Pre posúdenie premlčania je určujúci práve moment doručenia žaloby, ktorým dochádza k uplatneniu nároku, resp. vykonaniu práva v zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Premlčacia lehota má teda zásadne hmotnoprávny charakter. Nemôže byť preto relevantná argumentácia žalobcu založená na procesnom charaktere lehoty procesnoprávnej úpravy § 121 ods. 5 C.s.p. ("Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času."). Navyše, aj samotný žalobcom uplatnený argument odkazuje "len" na skutočný čas doručenia žaloby súdu 25.01.2020 - t.j. po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty.

23. Odvolací súd dáva pre úplnosť taktiež do pozornosti, že v preskúmvanej veci sa nárok žalobcu premlčal už uplynutím subjektívnej premlčacej lehoty dvoch rokov od súdom prvej inštancie správne určeného dňa 01.03.2017, kedy sa žalobca dozvedel o výške škody na základe opravcom vystavenej faktúry za opravu častí vozidla. O tom, kto zodpovedá za škodu sa dozvedel skôr - pri vzniku škody pri škodovej udalosti dňa 24.01.2017. Žalobca tak mohol svoj nárok uplatniť v posledný deň subjektívnej lehoty 01.03.2019, už nasledujúci deň 02.03.2019 bolo jeho právo premlčané. Otázka ďalšieho plynutia objektívnej lehoty tak už nebola v danom prípade rozhodujúca.

24. Vzhľadom na konštatovanú správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie o premlčaní celého žalovaného nároku, zakladajúceho vecnú správnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd považoval za nadbytočné venovať sa ďalším odvolacím námietkam týkajúcim sa záveru o samotnej dôvodnosti nároku.

25. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že žalobcom uplatňované odvolacie dôvody neboli podložené takými relevantnými argumentmi, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, na ktorých založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane súvisiaceho; odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého; výroku o náhrade trov konania, potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

26. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého v odvolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Podľa obsahu spisu žalovanému žiadne trovy nevznikli, je preto v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p., zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.02.2018, sp. zn. 7Cdo 14/2018, uverejnené pod R 72/2018 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej

otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).